

MÚSICA ANTIGA

2018_2019

**FESTIVAL
LLUMS D'ANTIGA**

del 5 al 16 de febrer

L'AUDITORI

auditori.cat

UNA NIT AMB EL REI SOL LLETRA I MÚSICA D'UNA VETLLADA ALS JARDINS DE VERSALLES AMB LLUÍS XIV	DIMARTS, 5 FEBRER 2019 → 20 h 29 €	Església dels Sants Just i Pastor Pàg. 4
NÚRIA RIAL & ACCADEMIA DEL PIACERE SEBASTIÁN DURÓN: MUERA CUPIDO	DIJOUS, 7 FEBRER 2019 → 20 h 29 €	L'Auditori, Sala 2 Oriol Martorell Pàg. 6
JEAN RONDEAU PIÈCES DE CLAVECIN, DE COUPERIN	DIVENDRES, 8 FEBRER 2019 → 20 h 29 €	Capella de Santa Àgata Pàg. 12
JUSTIN TAYLOR: LA FAMILLE FORQUERAY	DIUMENGE, 10 FEBRER 2019 → 19 h 29 €	Capella de Santa Àgata Pàg. 16
VOX LUMINIS: THE REFORMATION	DIMARTS, 12 FEBRER 2019 → 20 h 29 €	Basílica de Santa Maria del Pi Pàg. 18
LINA TUR I KENNETH WEISS ÉLISABETH JACQUET DE LA GUERRE	DIJOUS, 14 FEBRER 2019 → 20 h 29 €	Capella de Santa Àgata Pàg. 22
ALTERNATIVE HISTORY JOSQUIN DESPREZ: A SECRET HISTORY	DISSABTE, 16 FEBRER 2019 → 19 h 29 €	Església dels Sants Just i Pastor Pàg. 26

La durada aproximada dels concerts és de 70 minuts sense pausa.

Comentaris als programes a càrrec d'**Oriol Pérez i Treviño**

Agraïrem que apagueu els mòbils, desactiveu les alarmes sonores i contingueu els estossecs. Un mocador redueix notablement el soroll.

L'Auditori inicia enguany el **Festival Llums d'Antiga** amb l'esperit d'apropar al públic repertoris, formacions, intèrprets i tipologies de concert poc habituals a les sales de concerts. Llums d'Antiga aposta per propostes arriscades i maneres innovadores de construir-les, les quals parteixen d'elements mínims per bastir programes sòlids i amb contingut. El festival es construeix a través de dues línies principals, que cadascun dels concerts desenvolupa en diferents direccions. D'una banda, la figura de Lluís XIV, que va promoure generosament les arts a la seva cort com a mostra del seu poder absolut. De l'altra, Martí Luter, la reforma del qual ressona, cinc-cents anys més tard, amb més força que mai sobre un sistema socioeconòmic en fallida. Es convida el públic a filtrar-se per aquests escenaris, que un dia van ser tan reals com tot el que avui ens envolta, per descobrir els músics i les seves històries, intrigues, aventures i passions, fixades per a l'eternitat en les seves obres mestres.

Amb la col·laboració de

renfe *Coca-Cola*

UNA NIT AMB EL REI SOL LLETRA I MÚSICA D'UNA VETLLADA ALS JARDINS DE VERSALLES AMB LLUÍS XIV

ESGLÉSIA DELS
SANTS JUST I PASTOR
Dimarts 5 a les 20 h

Juan de la Rubia improvisacions a l'orgue · Manuel Forcano text i recitador

fotografia © Igor Studio

JUAN DE LA RUBIA

És l'organista titular de la basílica de la Sagrada Família i professor a l'ESMUC. Ha actuat als principals escenaris d'Europa, Amèrica llatina i Àsia, amb una excel·lent acollida del públic i la crítica. Els darrers anys, la seva activitat concertística ha estat incessant, i ha actuat en escenaris importants de més de vint països. Ha col·laborat amb P. Jaroussky, amb qui va enregistrar el CD *Sacred Cantatas* (Erato, 2016). Aquest disc va ser nominat a un Premi Grammy el 2018.

Especialista en improvisació, ofereix diverses propostes que relacionen la música amb altres arts com el cinema i la poesia. Després de començar els seus estudis musicals amb el seu pare i Ricardo Pitarch, es forma a València, Barcelona, Berlín, Toulouse i Roma, i aconsegueix fins a cinc premis extraordinaris en diferents especialitats. Entre els seus mestres hi ha Ó. Candendo, W. Seifen, M. Bouvard i M. Torrent. També ha rebut classes magistrals d'O. Latry i T. Koopman, entre d'altres.

MANUEL FORCANO

Nascut a Barcelona el 1968, és poeta, traductor i doctor en filologia semítica per la Universitat de Barcelona. Entre les seves traduccions de l'hebreu, l'àrab, l'anglès i el francès, destaquen l'antologia *Clavats a la carn del món* de Iehuda Amikhai (2001), *Els viatges d'Ibn Battuta* (Proa, 2005) i *La descripció del món* de Marco Polo (Proa, 2009), així com la seva edició i traducció del *Llibre de la creació* (Fragmenta, 2012).

Com a poeta ha rebut diversos premis, com ara els Jocs Florals de Barcelona, el Carles Riba o el Premi Internacional Tívoli Europa Giovanni i ha publicat nombrosos poemaris. També ha publicat assaig històric. Ha estat vicepresident del CoNCA, director de l'Institut Ramon Llull del 2016 al 2018, i actualment és membre del patronat de la Fundació Centre Internacional de Música Antiga Jordi Savall.

Sembla que va ser Gustav Mahler (1860-1911) qui va afirmar que «la tradició no és l'adoració de les cendres, sinó la preservació del foc». Aquesta frase s'ajusta com l'anell al dit a la primera edició del Festival Llums d'Antiga. Al marge d'afegir-se a la programació general de L'Auditori, aquest certamen es desplegarà per diferents edificis històrics i emblemàtics de la ciutat de Barcelona amb l'objectiu de cercar les arrels, l'origen i la tradició musicals, però no pas com un exercici arqueològic i filològic, propi d'aquells que només adoren les cendres, sinó des del present, dels que volen preservar el foc, i tenint en compte les paraules del director belga Philippe Herreweghe: «la música antiga, més que un període històric, és una mentalitat».

Talment com si d'una suite barroca es tractés, aquest festival compost per set concerts conforma una unitat que s'inicia a l'estil francès i en forma de gran pòrtic, de veritable *ouverture*. No és, en absolut, casual que s'iniciï en aquest estil perquè quatre dels set concerts d'aquest festival estan relacionats, d'una manera o altra, amb la música de l'anomenat Grand Siècle, aquest període cultural francès tan estretament lligat a la figura de Lluís XIV (1638-1715) i que va aportar compositors tan extraordinaris com F. Couperin, A. Forqueray, E. Jacquet de la Guerre o J. P. Rameau, per citar-ne només alguns dels que seran interpretats en els propers dies.

La figura de l'esmentat Lluís XIV i el *Grand Divertissement Royal*, celebrat a Versalles el 18 de juliol de 1668 per celebrar la Pau d'Aix-la Chapelle, són el leitmotiv per a l'espectacle literari i musical *Una nit amb el Rei Sol* que signen Manuel Forcano i Juan de la Rubia. Aquest divertiment va ser, en el seu moment i com no podia ser d'una altra manera, una festa dels i per als sentits en què, entre altres atraccions, es va poder gaudir d'una nova creació signada conjuntament per Molière i J. B. Lully: *George Dandin ou le mari confondu*, una «comédie-ballet en musique».

Poeta i organista han escollit aquest divertiment de 1668 per donar ales a la imaginació i crear un insòlit, com també fascinant, divertiment literari i musical per al qual Forcano ha escrit uns textos basats en l'explicació d'aquella celebració feta pel cronista i historiador oficial de la cort de Lluís XIV André Félibien (1619-1695). Per la seva banda, De la Rubia ens immergirà en el món de la improvisació a l'orgue per generar un diàleg entre ell i el narrador. Així doncs, assistirem a la recuperació i a la preservació del foc que va possibilitar el *divertissement royal*. I quin era aquest foc? La imaginació, aquesta facultat principal de l'ànima que massa sovint menyspreem i que, com ha demostrat Severo Sarduy, no hem de considerar mai com oposada als avenços científics que, precisament en el segle XVII, van brillar d'allò més.

**NÚRIA RIAL
& ACCADEMIA DEL PIACERE**
SEBASTIÁN DURÓN: MUERA CUPIDO

L'AUDITORI
SALA 2 ORIOL MARTORELL
Dijous 7 a les 20 h

Núria Rial soprano
Accademia del Piacere
Fahmi Alqhai director

MUERA CUPIDO
La tradició musical teatral a Espanya al voltant del 1700

FRANCISCO **GUERAU** Palma de Mallorca 1649 - ca.1722
Pavana

SEBASTIÁN **DURÓN** Brihuega, Guadalajara 1660 - Cambo-les-Bains, França 1716
JOSÉ **DE TORRES** Madrid ca.1670 - 1738
Yo hermosísima Ninfa de El imposible mayor en amor le vence Amor
Recitatiu - Ària
(Atribuïda a Sebastián Durón i José de Torres)

SEBASTIÁN **DURÓN**
Quantos teméis al rigor de Las nuevas armas de Amor
Arietta italiana - Rezado [Brioso] - [Vibo]

IMPROVISACIÓ
Xàcaras & Folías

SEBASTIÁN **DURÓN**
Sosieguen, descansen. Solo humano de Salir el Amor del Mundo

ANÒNIM
Cantada *All'assalto de pensieri*
(ms. 2246 de la Biblioteca Nacional de España)

JOSÉ **DE NEBRA** Calatayud 1702 - Madrid 1768
Selva Florida. Ària de Viento es la dicha de Amor

FAHMI **ALQHAJ** Sevilla 1976
Marionas

GIOVANNI **BONONCINI** Mòdena 1670 - Viena 1747
Pastorella che tra le selve
(ms. 2245 de la Biblioteca Nacional de España)

JOSÉ **DE NEBRA**
Adiós, prenda de mi amor. Ària d'Amor aumenta el valor

JOSÉ **DE NEBRA**
Tempestad grande, amigo. Fandango de Vendado es amor, no es ciego

Concepció, arranjaments i adaptació del programa: **Fahmi Alqhai**
Assessoria musicològica: **Álvaro Torrente** i **José María Domínguez**

Tots hem sentit o llegit les conseqüències devastadores que va tenir, per a Catalunya, la victòria de la facció borbònica en la Guerra de Successió Espanyola (1701-1714). També en l'àmbit musical van produir-se alguns fets derivats de l'esmentada victòria, com ara l'exili a què es va veure empès el compositor protagonista del concert d'aquesta nit: Sebastián Durón.

Parlar de Durón és fer-ho d'una de les màximes figures del barroc hispànic, com ho demostra el fet que va arribar a ser organista i màxim responsable musical, durant el regnat de Carles II de Castella (1661-1700), de la Capilla Real de Madrid. El seu decidit suport a la casa d'Àustria, però, va propiciar que Felip V de Borbó (1683-1746), en recuperar Madrid el 1706, l'enviés cap a l'exili a Baiona i a Pau. A partir de 1714, va tornar a la Península Ibèrica com a músic de diferents cases de la noblesa, però el 1715 va retornar a Baiona com a capellà d'honor de Marianna del Palatinat-Neuburg (1667-1740), la segona esposa de Carles II, que també havia estat enviada a l'exili pel mateix suport austriacista. Un any després, Durón va morir a causa de la tuberculosi a Cambo-les-Bains, curiosament la mateixa localitat on moriria 193 anys després Isaac Albéniz.

Durament atacat per figures de la Il·lustració, com ara Feijoo (1676-1764), que el consideraven responsable de la decadència de la música hispànica per haver incorporat l'estil italià, el cert és que, amb els anys, és precisament aquesta incorporació la que ens fa valorar-lo com un excels compositor del teatre líric que, com bé sabem, va fer néixer grans gèneres vocals, com ara la sarsuela i l'òpera. Precisament en una de les seves creacions, *La guerra de los gigantes*, estrenada el 23 de febrer de 1702, hi apareix per primera vegada la paraula "òpera", per la qual cosa esdevé un dels escassos exemples d'òpera hispànica barroca, tot i que, a judici de la musicologia, sigui la darrera composta en un estil pròpiament hispànic, amb l'ús de les arquetípiques *tonadas* i *coplas*. A partir d'aquell moment, Durón ja es va decantar per l'ús del recitatiu i l'ària italians.

El programa que ens presenta la prestigiosa soprano Núria Rial, acompanyada de l'Accademia del Piacere, ens permetrà escoltar algunes de les mostres de l'art de Durón, tant d'hispàniques com d'italianitzades, combinades amb fragments instrumentals –alguns arranats pel director del conjunt– de coetanis com Santiago de Murcia i d'anònims.

fotografia © Mercè Rial

NÚRIA RIAL

Va estudiar cant i piano a Catalunya, i posteriorment va continuar els estudis a la Music Academy de Basilea, Suïssa. El 2003, va rebre el Preis der Helvetia Patria Jeunesse Stiftung de la Pro Europa - European Foundation for Culture pels seus excepcionals mèrits com a cantant.

Ha actuat als principals festivals d'Europa i col·labora amb directors de renom com I. Fischer, Sir J. E. Gardiner, P. Goodwin, T. Pinnock, H. Griffiths, G. Leonhardt, R. Jacobs, T. Hengelbrock, L. Cummings, N. Marriner i T. Currentzis, i amb conjunts com Concerto Köln, The English Concert, Kammerorchester Basel, Collegium 1704, Il Giardino Armonico o Les Musiciens du Louvre, entre d'altres. En el camp operístic ha actuat com a solista en produccions importants a molts dels teatres més destacats d'Europa.

La seva àmplia discografia ha estat guardonada amb premis com l'Echo Classical Music Award, el prestigiós Orphée d'Or, l'Echo Klassical i el Premi al Millor CD d'àries d'òpera de 2012.

És considerat un dels intèrprets de viola da gamba més importants del món i un dels principals renovadors de la interpretació de la música antiga. Es va formar a Sevilla i a Suïssa amb els professors V. Rico, P. Pandolfo i V. Ghielmi. Ha treballat amb conjunts i directors de primer nivell, com J. Savall, T. Koopman, P. Memelsdorff o U. Caine.

Centrada ja la seva carrera en el vessant solista i el seu conjunt Accademia del Piacere, Alqhai ha gravat diversos discs que han rebut importants reconeixements mundials. El 2014, va presentar el seu primer CD en solitari *A piacere*, que va tenir una excel·lent acollida a Europa, i amb el qual va fer una gira per Japó i els Estats Units. El 2016, presenta el seu treball més personal com a solista *The Bach Album* (Glossa) que rep el Premi del Públic al Millor Disc 2016 per GEMA, Disc Excepcional per Scherzo i Melòman d'Or. El 2018, rep la Medalla de la Ciutat de Sevilla.

Des de 2009 és director artístic del FeMAS, Festival de Música Antiga de Sevilla.

fotografia © Javier Díaz de Luna

FAHMI ALQHAI

ACCADEMIA DEL PIACERE

L'Accademia del Piacere és un grup espanyol d'avantguarda i un dels ensembles més capdavanters a Europa. Dirigit i fundat per Fahmi Alqhai el 2002, es caracteritza per la seva valenta concepció de la música històrica i els seus projectes innovadors, que converteixen les seves interpretacions en experiències vives i plenes d'emocions.

Els seus enregistraments amb les discogràfiques Alqhai & Alqhai i Glossa, destaquen per revelar nous matisos en repertoris fonamentals de la música històrica. Han rebut diversos reconeixements com el Choc, de *Classica* (França), el Prelude Award (Països Baixos) i el premi GEMA al Millor Grup Barroc espanyol 2016 i 2017, entre d'altres.

Han actuat en els escenaris més prestigiosos, com ara l'Elbphilharmonie d'Hamburg, el Konzerthaus de Berlín i el de Viena, la Philharmonie de Colònia, la Fundação Gulbenkian de Lisboa, l'Auditori Nacional de Madrid i molts altres d'Holanda, Mèxic, Colòmbia, França, Estats Units, Japó, Bèlgica, Alemanya, Suïssa i Espanya. Els seus concerts s'emeten regularment en directe per la Unió Europea de Radiodifusió i les seves emissores associades, i han aparegut en múltiples emissions televisives.

Accademia del Piacere rep el suport de

Empresa Pública de Gestión de Programas Culturales
CONSEJERÍA DE CULTURA

GOBIERNO DE ESPAÑA
MINISTERIO DE EDUCACIÓN, CULTURA Y DEPORTE

Rodney Prada viola da gamba soprano
Johanna Rose viola da gamba
Rami Alqhai violone
Josep María Martí Duran guitarra barroca
Javier Núñez clavicèmbal
Fahmi Alqhai viola da gamba soprano i direcció

MÚSICA ANTIGA

RIAS Kammerchor, dirigit per **Justin Doyle**, presenta una barreja indissoluble entre el passat i el present a través dels *Rèquiems* de **Tomás Luis de Victoria**, un dels més cèlebres compositors del Renaixement espanyol, i **Bernat Vivancos**, compositor actual català d'un talent extraordinari.

La polifonia austera i refinada de **Victoria** combinada amb la meditació lluminosa i plural de **Vivancos**, ens oferirà un suggeridor programa ple de bellesa i emoció.

RIAS KAMMERCHOR © Matthias Heyde

RIAS KAMMERCHOR RÈQUIEMS DE VICTORIA & VIVANCOS

6 de març 2019

L'AUDITORI
auditori.cat

Justin Doyle director

Entrades a la venda
a partir de 10 €

JEAN RONDEAU
PIÈCES DE CLAVECIN, DE COUPERIN

CAPELLA DE SANTA ÀGATA
Divendres 8 a les 20 h

Jean Rondeau clavicèmbal

FRANÇOIS COUPERIN París 1668 - 1733

Premier Prélude en Do Majeur (extracte de *l'Art de Toucher Le Clavecin*)

Premier Livre de Pièces de Clavecin - Troisième Ordre (selecció)

La Ténébreuse (Allemande)
La Lugubre (Sarabande)
La Favorite (Chaconne à deux tems - Rondeau)

Second Livre de Pièces de Clavecin - Huitième Ordre (selecció)

La Raphaële
L'Unique (Sarabande)
Passacaille (Rondeau)

Huitième Prélude en mi mineur (extracte de *l'Art de Toucher Le Clavecin*)

Troisième Livre de Pièces de Clavecin - Dix-septième Ordre (selecció)

La Superbe ou La Forqueray
Les Timbres

Troisième Livre de Pièces de Clavecin - Quinzième Ordre (selecció)

Le dodo ou l'amour au berceau

Second Livre de Pièces de Clavecin - Septième Ordre (selecció)

La Ménétou
L'Adolescente

Second Livre de Pièces de Clavecin - Sixième Ordre (selecció)

Les Langueurs Tendres
Les Barricades Mystérieuses

Escriure sobre François Couperin és escriure sobre la curiositat que ens desperta, en els nostres dies, la cort de Versalles, de la qual Couperin va formar part, primer com a organista de Lluís XIV i, posteriorment, com a organista i *ordinaire de la musique de la Chambre du Roi* al servei de Lluís XV.

Fou en aquesta cort on Couperin va desenvolupar una obra predominantment instrumental, si n'exceptuem algunes obres religioses, com ara les corprenedores *Leçons de ténèbres* (1714). Algunes de les obres de Couperin han de ser llegides com la resposta a les imposicions d'una monarquia absolutista que, al marge de qüestions polítiques, va provocar una nova forma de viure la sensibilitat (*sensibilité*).

El moralista Jean de la Bruyère (1645-1696) ja havia alertat que «la vida de la cort constitueix un joc greu, melancòlic, al qual t'has d'aplicar». La vida a la cort constituïa un immens joc en què els cortesans renunciaven a ser ells mateixos, ja que la seva condició social i personal depenia de la seva relació amb el rei. La vida a la cort implicava, així, seguir un ampli ventall de modes, formes, cerimonials i màscares que acabaven per inserir el cortesà dins una autèntica olla a pressió. Quina era, però, la conducta del cortesà fora de la cort?

Va ser en l'esfera de la privacitat i la intimitat on el cortesà va començar a reflexionar sobre aquesta vida ancorada a la cort i, de mica en mica, se li desvetllà un profund sentiment de nostàlgia per un passat que no era, en absolut, el present tràgic que li tocava viure. Activitats com l'escriptura d'un dietari (pensem en les *Memories* del Duc de Saint Simon), la lectura en silenci o la pràctica musical solitària amb un instrument van suposar la troballa d'uns espais privats on viure la sensibilitat.

Així, els compositors de la cort, al marge de les composicions oficials destinades a l'exaltació monàrquica, van començar a crear obres per als cercles aristocràtics i cortesans que cercaven aquesta nova experiència: la de la privacitat i la soledat.

Les peces per a clavicèmbal de François Couperin que escoltarem aquesta nit s'han d'entendre com una de les mostres més excelses d'aquesta recerca del jo profund, fora del marc de la cort. I és, en aquest aspecte, que som convidats a escoltar un testimoni sorgit plenament d'aquesta consciència tràgica a la cort que, segons el sociòleg Norbert Elias, cal associar a la gènesi del romanticisme aristocràtic. A partir de la tesi d'aquest sociòleg, aquestes peces bé poden comprendre's com l'intent de materialització d'un determinat estat d'ànim, alhora que semblen anticipar la literatura de les futures miniatures musicals del Romanticisme. Som davant d'una de les obres per a clavicèmbal més importants del segle XVIII que ja no només foren apreciades pels seus contemporanis –entre ells, el mateix J. S. Bach–, sinó també per generacions futures. No va ser per casualitat que Johannes Brahms (1833-1897) fos el primer a interpretar-les en públic i a impulsar-ne una edició completa el 1880.

JEAN RONDEAU

Jean Rondeau va estudiar clavicèmbal amb Blandine Verlet durant més de deu anys i després es va formar en baix continu, orgue, piano, jazz i improvisació, i direcció. Va prosseguir els seus estudis al Conservatoire National Supérieur de Musique de París, on es va graduar amb honors, i a la Guildhall School of Music and Drama de Londres.

El 2012, amb només 21 anys, es va convertir en un dels intèrprets més joves en obtenir el primer premi del Concurs Internacional de Clavicèmbal de Bruges. També va obtenir el guardó EUBO Development Trust, que s'atorga al músic jove més prometedor de la Unió Europea, i va aconseguir el segon lloc al Concurs Internacional de Clavicèmbal Primavera de Praga, juntament amb un reconeixement per la millor interpretació de la peça contemporània composta especialment per al concurs. El 2013, va guanyar també el Prix des Radios Francophones Publiques.

Està molt sol·licitat per fer actuacions com a solista, en grups de música de cambra i en orquestres arreu d'Europa i els Estats Units. Sovint toca amb el quartet barroc Nevermind i és fundador del grup Note Forget, d'orientació jazzística.

Rondeau té un contracte en exclusiva amb Erato Records. Va debutar el gener de 2015 amb un àlbum de música de Bach, *Imagine*, pel qual va rebre els reconeixements Choc de Classica i Prix Charles Cros. En el seu segon enregistrament, *Vertigo*, va homenatjar dos compositors de França, el seu país natal: Jean-Philippe Rameau i Panrace Royer. El seu últim treball, *Dynastie*, explora els concerts per a teclat de Bach i els seus fills. L'any 2016 va compondre la seva primera banda sonora per a una pel·lícula: *Paula*, de Christian Schwochow, estrenada al Festival de Cinema de Locarno 2016.

MÚSICA ANTIGA

LLUÍS VILAMAJÓ

JOVE CAPELLA REIAL DE CATALUNYA SCHÜTZ: MUSIKALISCHE EXEQUIEN, OP. 7

17 de març 2019

L'AUDITORI

auditori.cat

Entrades a la venda
Preu 29 €

La **Jove Capella Reial de Catalunya** dona el tret de sortida al Festival Emergents Barcelona.

Dirigida per **Lluís Vilamajó**, ens proposa un viatge musical a través de la polifonia coral de **Heinrich Schütz** i altres autors alemanys dels segles XVI i XVII. Música composta al servei del text que va influir a compositors de generacions posteriors com J. S. Bach.

JUSTIN TAYLOR: LA FAMILLE FORQUERAY

CAPELLA DE SANTA ÀGATA

Diumenge 10 a les 19 h

Justin Taylor clavicèmbal

ANTOINE FORQUERAY París 1672 - Mantes-la-Jolie 1745

Suite per a tres violes. Arranjament per a clavicèmbal de J. Taylor
Allemande · Courante · Sarabande

JACQUES DUPHLY Ruan 1715 - París 1789

La Forqueray

JEAN-PHILIPPE RAMEAU Dijon 1683 - París 1764

Suite en La menor. Selecció
Allemande · Courante · Sarabande · Les trois mains · Gavotte et doubles

JEAN-BAPTISTE FORQUERAY Dijon 1683 - París 1764

Suite núm. 5 en Do menor
La Rameau · La Guignon · La Léon, sarabande · La Boisson · La Montigni · La Sylva · Jupiter

JUSTIN TAYLOR

Amb un talent innat, Justin Taylor va guanyar el primer premi del prestigiós Concurs Internacional de Clavicèmbal de Bruges a l'edat de només vint-i-tres anys. A aquest, l'han seguit altres guardons, com el Premi Alpha o l'EUBO Developing Trust Prize, que s'atorga al músic jove més prometedor d'Europa.

Va iniciar els seus estudis a Angers (França) i va continuar formant-se al Conservatoire National Supérieur de Musique de París. El seu primer disc, dedicat als Forqueray, es va publicar el 2016 amb el segell Alpha Classics i va tenir molt de ressò internacional, en guanyar el Gramophone Editor's Choice, el Choc de l'anée de la revista *Classica* i el Grand Prix de l'Académie Charles Cros.

Taylor ha actuat en solitari a moltes ciutats europees i ha col·laborat amb diverses orquestres de renom. Amb el seu conjunt The Consort va guanyar el primer premi del Concurs Internacional de Música Antiga de la Vall del Loira el 2017.

El món de la música antiga, amb el pas dels anys, no s'ha limitat a qüestions performatives de la mà de la interpretació històrica, sinó que també ha anat rescatant de l'oblit importants repertoris musicals.

Un repertori que, indubtablement, ha guanyat un gran espai dins de les programacions ha estat el del barroc francès. Possiblement, aquesta presència més gran no s'hauria assolit mai sense l'impacte que va tenir, a principis de la dècada dels noranta del segle passat, el film *Tots els matins del món* (1991) d'Alain Corneau, basat en la novel·la homònima de Pascal Quignard. En aquell film se'ns narra una ficció sobre la relació mantinguda entre els gambistes Monsieur de Sainte-Colombe (ca. 1640 - ca. 1700) i Marin Marais (1656-1728). Al marge del film estricte, també és cert que Jordi Savall va saber-hi posar la rúbrica en fer-se càrrec d'una excel·lent banda sonora que va donar a conèixer al gran públic obres dels citats compositors, però també de Jean-Baptiste Lully o François Couperin.

Aquell fet, en bona part, va ser el trampolí perquè les músiques franceses del Barroc saltessin les fronteres dels cercles tancats dels especialistes i passessin a ser altament apreciades fins al punt que no és gens difícil localitzar extenses discografies d'aquests compositors i d'altres. El concert que ens presenta el jove clavicembalista franc-canadenc Justin Taylor n'és una mostra.

Entre ells, hi trobem Antoine Forqueray, esplèndid gambista que va rivalitzar amb el citat Marais. Si aquest era definit com «l'àngel de la viola da gamba», Forqueray era «el dimoni». Membre d'una important nissaga de músics, que la seva descendència va prosseguir a través del seu fill Jean-Baptiste Forqueray, també gambista. Aquestes obres, però, van ser tan apreciades en el seu moment que, fins i tot, van traspasar el seu marc instrumental original per a viola da gamba i van ser transcrits per a clavicèmbal. Transcripcions al marge, les músiques dels dos Forqueray s'erigeixen com una evolució natural que respon a la voluntat d'assolir més expressivitat vinculada al desenvolupament d'un concepte que va esquitjar el segle XVIII francès: la "sensibilitat". Va ser així que, progressivament, es van anar abandonant els patrons associats al món de la dansa -els que trobem a la *Suite per a tres violes* d'Antoine Forqueray- i es va intensificar el conreu d'unes peces de caràcter que pretenien retratar musicalment sentiments, estats d'ànim o fenòmens de la natura, tal com succeeix a *La Forqueray* de Jacques Duphly, important clavicembalista el testimoni del qual constitueix el cant del cigne de la literatura per a aquest instrument. Una *Suite* de J. P. Rameau, il·lustre compositor de música lírica, completa el programa.

Amb el suport de

Classical Futures.eu

Co-funded by the
Creative Europe Programme
of the European Union

**VOX LUMINIS:
THE REFORMATION****BASÍLICA DE
SANTA MARIA DEL PI**

Dimarts 12 a les 20 h

Vox Luminis**Lionel Meunier** direcció**MARTÍ LUTER** Eisleben, Alemanya 1483 - 1546*Mit Fried und Freud ich fahr dahin.* Choral**HEINRICH SCHÜTZ** Köstritz, Alemanya 1585 - Dresden 1672*Musikalische Exequien, Op. 7*I. *Concert in Form einer teutschen Begräbnis - Missa SWV 279*II. *Motet: Herr, wenn ich nur dich habe SWV 280*III. *Canticum B. Simeonis: Herr, nun lässtest du deinen Diener in Friede fahren SWV 281***JOHANN BACH** Erfurt, Alemanya 1604 - 1673*Weint nicht um meinen Tod***JOHANN MICHAEL BACH** Arnstadt, Alemanya 1648 - Gehren, Alemanya 1694*Herr, ich warte auf dein Heil***Deutsches Requiem****THOMAS SELLE** Zörbig, Alemanya 1599 - Hamburg 1663*Die mit tränen säen***ANDREAS HAMMERSCHMIDT** Bohèmia, República Txeca ca. 1611 - Zittau, Alemanya 1675*Wie lieblich sind deine Wohnungen***HEINRICH SCHÜTZ***Selig sind die Toten, SWV 391***SAMUEL SCHEIDT** Halle, Alemanya 1587 - 1654*Ist nicht Ephraim mein teurer Sohn***JOHANN LUDWIG BACH** Thal, Alemanya 1677 - Meiningen, Alemanya 1731*Das Blut Jesu Christi*

En la història de la música occidental, coneixem amb el nom d'escola francoflamenca una estilística de la música vocal dels segles XV i XVI que va aportar figures tan importants com Guillaume Dufay (ca. 1397-1474) o Orlande de Lassus (ca. 1532-1594). Podem comprovar, així, que aquesta escola va perpetuar-se en un període de temps prou ampli perquè acabés calant en territoris marcats pel corrent de la "sensibilitat" que, d'una manera o altra, encara estava en els romanents de l'inconscient musical francoflamenc. Més enllà de la complexitat del que acabem de dir, no és menys cert que l'herència interpretativa d'aquella escola, que es va estendre per territoris dels actuals Països Baixos, de Flandes o de ciutats del nord de França, sembla localitzar-se en projectes vocals com el Collegium Vocale Gent de Philippe Herreweghe, el Currende d'Erik van Nevel o en l'ensemble protagonista del concert d'avui: Vox Luminis.

Aquest extraordinari conjunt belga que avui fa la primera actuació a Barcelona es va fundar el 2004, i des d'aleshores ha assolit un lloc més que reeixit en el panorama de la música antiga europea, on ha sobresortit en la interpretació de repertoris vocals com els d'aquest concert, vinculats a la figura de Martí Luter (1483-1546) i la seva Reforma. Per al teòleg d'Eisleben –que, no ho oblidem, va compondre quatre dels vuits himnes de l'anomenat *Achtliederbuch* (1523), considerat com el primer himnari luterà–, no hi ha dubte que «qui prega cantant, prega dues vegades». La música, així, no només havia de facilitar la comprensió dels textos litúrgics o paralitúrgics sinó que havia de posar el creient, dient-ho amb els mots del pseudo Dionís Aeropagita (V-VI d. C.), «en harmonia ja no només amb les realitats divines sinó també amb nosaltres mateixos».

Aquest és el denominador comú del programa que ens presenta aquest conjunt creat a la ciutat de Namur i que s'erigeix com un recorregut per diferents motets totalment afins a la intencionalitat teològica abans apuntada. En aquest recorregut, ens trobarem amb alguns membres de la nissaga dels Bach, de Heinrich Schütz –el compositor més important anterior a Johann Sebastian– i amb altres testimonis musicals que ens faran adonar de la voluntat musical que va voler combatre la gran crisi de la consciència europea al segle XVII que, a judici de Bernard Gorceix, va afectar el segle XVII. Aquestes músiques ens menen a un despertar espiritual a través de l'experiència musical del que, tanmateix, encara n'estem d'allò més necessitats.

fotografia © David Samyn

VOX LUMINIS

Vox Luminis és un conjunt belga de música antiga creat el 2004 per Lionel Meunier, amb l'objectiu de transmetre l'essència de la música vocal al públic d'avui. El seu repertori és principalment italià, anglès i alemany, i abasta des del segle XVI fins al XVIII.

Ha enregistrat tretze discs, entre els quals destaquen *Musicalische Exequien*, de Heinrich Schütz, que va guanyar el premi Gramophone al millor disc de l'any 2012, i *Ein feste Burg ist unser Gott* sobre la figura de Martí Luter, que va rebre el premi BBC Choral Award. El seu últim disc és *King Arthur* de Purcell amb la discogràfica Alpha Classics.

Actualment, realitza al voltant de 60 concerts a l'any en escenaris de tot el món.

SOPRANOS Zsuzsi Tóth / Caroline Weynants / Victoria Cassano / Sara Jäggi

ALTS Alex Chance / Jan Kullmann

TENORS Robert Buckland / Olivier Berten / Adriaan De Koster / Philippe Froeliger

BAIXOS Lionel Meunier / Sebastian Myrus

ORGUE Anthony Romaniuk

VIOLA DA GAMBA Ricardo Rodrigues Miranda

LIONEL MEUNIER

És el director artístic i fundador de Vox Luminis. Apassionat de la música des de molt jove, va iniciar la seva educació musical a Clamecy, França, la seva ciutat natal. Va continuar els seus estudis a l'Institut Supérieur de Musique et de Pédagogie de Namur, Bèlgica, i al Reial Conservatori de la Haia, Holanda.

Al mateix temps, va començar la seva carrera com a intèrpret de concerts i de seguida va ser convidat com a solista en prestigiosos festivals. Meunier és també molt sol·licitat com a formador i docent, i com a director artístic de molts ensembles europeus. A més, és membre del jurat en nombrosos concursos i festivals internacionals.

Juntament amb Vox Luminis ofereix regularment classes magistrals, sessions de formació i conferències sobre el repertori que abasta des de finals del Renaixement fins al període barroc.

LINA TUR I KENNETH WEISS
ÉLISABETH JACQUET DE LA GUERRE

CAPELLA DE SANTA ÀGATA

Dijous 14 a les 20 h

Lina Tur Bonet violí
Kenneth Weiss clavicèmbal

La petite Merveille e l'Arcangelo

ÉLISABETH JACQUET DE LA GUERRE París 1665 - 1729

Sonata 1 en Re menor

(adagio 3/2)
 Presto
 Adagio
 Presto-Adagio
 Presto
 Aria
 Presto

ARCANGELO CORELLI Fusignano, Itàlia 1653 - Roma 1713

Sonata 5 en Sol menor, op. V

Adagio
 Vivace
 Adagio
 Vivace
 Giga-Allegro

ÉLISABETH JACQUET DE LA GUERRE

Sonata 2 en Re major

Presto
 Adagio
 Presto
 Presto

ÉLISABETH JACQUET DE LA GUERRE

Sonata 5 en La menor

(C)
 Presto
 Adagio
 Courante
 Aria

ARCANGELO CORELLI

Sonata 12 "La Folía", op. V

Un cop d'ull a la història de la música occidental ens revela que, a grans trets, aquesta s'ha construït a partir d'una mirada eminentment masculina. A les qüestions històriques i socials que, durant molts segles, van impossibilitar l'accés regular de les dones al món musical, especialment al de la composició, cal afegir-hi que, en ocasions, des de les programacions també se n'ha produït un oblit totalment injustificable. Per això, el concert d'avui s'erigeix com l'oportunitat de contrarestar-ho tot gaudint de la compositora per excel·lència del barroc francès: Élisabeth Jacquet de la Guerre.

Apreciada en la seva època com a clavecinista, aquesta intèrpret va accedir, des de la interpretació i la improvisació, a la composició i hi va aprofundir. I així, l'any 1694, ja va veure estrenada la seva òpera *Céphale et Procris* a l'Òpera de París, encara que, segons sembla, no va ser cap gran èxit, com ho demostra el fet que, després de les seves primeres sis representacions, l'obra no es tornés a interpretar fins a la seva recuperació al segle XX.

Dona forta i valenta, aquest fracàs no la va fer desistir, en absolut, d'una aposta creativa de gran talent que ja havia demostrat amb la publicació, quan només tenia vint-i-dos anys, de *Les pièces de clavessin* (París, 1687). Élisabeth no va tenir una vida fàcil, i el 1700 va divorciar-se del seu marit Marin de la Guerre (1658-1704), també clavecinista. Aquest divorci va suposar per a la compositora un veritable daltabaix que es va incrementar amb la desaparició de tota la seva família: pares, germà i el seu únic fill, que havia començat a despuntar com a nen prodigi. Aquests fets tràgics van anar seguits d'uns anys de silenci absolut que es van interrompre amb la publicació, el 1707, de les *Sis sonates per a violí i baix continu*, que han de considerar-se com la recepció feta per la compositora dels models de sonates italianes, en especial de l'Opus 5 d'Arcangelo Corelli: les *12 sonati a violino e violone o cimbal* (1700).

El concert que ens presenta la violinista eivissenca Lina Tur consisteix en una selecció d'aquestes dues col·leccions enregistrades amb el segell suís Pan Classics. Si en les dues sonates de Corelli hi descobrirem, especialment, melodisme i virtuosisme, sobretot en la *Sonata "La Folía"* –un tema d'origen hispànic que ha estat tractat a bastament per diferents compositors–, a la música de Jacquet de la Guerre hi trobarem una altra sensibilitat.

És la sensibilitat pròpia d'una compositora que va ser capaç d'integrar la proposta formal de les sonates italianes, però que també va incorporar-hi uns elements d'interioritat i profunditat que estableixen un paral·lelisme amb el corprenedor personatge de Monsieur de Sainte-Colombe, de la novel·la *Tots els matins del món* de Pascal Quignard, quan afirmava que «la música és aquí només per parlar d'allò que no poden dir les paraules i, en aquest sentit, no és del tot humana». Alguns moviments de les *Sonates* de Jacquet de la Guerre semblen corroborar-ho.

LINA TUR BONET

Treballa des de molt jove amb molts dels intèrprets més reconeguts de la música barroca, romàntica i contemporània. Com a solista, ha interpretat i enregistrat tant música de grans compositors com músiques inèdites. El seu repertori és inusualment extens, ja que abasta més de 400 anys, i sempre amb l'instrument adequat per a cada període.

Actua com a solista i com a música de cambra per tot el món i és fundadora i directora de l'agrupació MUSIca ALcheMÍca, amb la què ha anat de gira per Europa, Amèrica i Japó. Ha publicat els discs *La Gioia Sonatas* op. V de Corelli i *Mystery Sonatas* de Biber, que van ser escollits com a enregistraments de referència per la BBC3 i Gramophone respectivament. Altres gravacions són *Violin Sonatas* de Jacquet de la Guerre, *Vivaldi Premieres* i *Il Grosso Mogul* amb inèdits de Vivaldi, tots ells amb una gran acollida internacional i distingits amb 5 estrelles de la BBC Music Magazine, el Melómano de Oro, els premis "E" de Scherzo i "R" de Ritmo, el guardó de la revista alemanya Tocatta i el prestigiós 5*DIAPASON francès.

KENNETH WEISS

Nascut a Nova York, es va formar a la High School of Performing Arts i al Oberlin Conservatory, i va continuar els seus estudis amb G. Leonhart a Amsterdam. Va ser assistent de W. Christie a Les Arts Florissants, amb qui va codirigir també les primeres tres edicions del programa *Jardin de Voix*. Ha dirigit The English Concert, Divino Sospiro, Concerto Copenhagen, l'Orchestre de Rouen, l'Orchestre National des Pays de Loire i l'Orchestre des Pays de Savoie, entre d'altres.

La discogràfica Satirino ha publicat les seves gravacions per a clavicèmbal sol que inclouen *Partitas*, *Concert Italià*, *Obertura francesa*, *Fantasia Cromàtica* i *Variacions Goldberg* de Bach, *Sonates* i *Essercizi per gravicembalo* d'Scarlatti, i transcripcions d'òperes i ballets de Rameau.

Va ser professor a la Juilliard School de Nova York, a l'Acadèmia de Música de Noruega i al Conservatori Municipal de Música de Barcelona. Actualment és catedràtic als conservatoris de música de París i Ginebra.

MÚSICA ANTIGA

JORDI SAVALL © David Iganaszewski

PASSIÓ SEGONS SANT MATEU, DE BACH

JORDI SAVALL - EL SO ORIGINAL

16 d'abril 2019

L'AUDITORI

auditori.cat

Vine a viure la interpretació de *La Passió segons sant Mateu* sota la batuta de Jordi Savall. El mestre farà una relectura d'aquesta obra magistral de Bach, un diàleg musical entre les veus i els instruments de dos cors i dues orquestres.

ALTERNATIVE HISTORY

JOSQUIN DESPREZ: A SECRET HISTORY

ESGLÉSIA DELS
SANTS JUST I PASTOR

Dissabte 16 a les 19 h

Anna Maria Friman, John Potter veus
Ariel Abramovich, Jacob Heringman violes de mà*

*Violes de mà en Sol construïdes el 2007 i el 2016 per Martin Haycock (Chichester, Regne Unit) i viola en Re construïda el 2009 per Marcus Wesche (Bremen, Alemanya).

JOSQUIN **DESPREZ** Beaurevoir, França ca. 1440 – Condé-sur-l'Escaut, França 1521

O virgo prudentissima, a 6
Benedicta es caelorum regina (chant) / *Benedicta es caelorum regina*, a 6
Salve Regina, a 5
Inviolata, integra et casta es, Maria (chant) / *Inviolata, integra et casta es, Maria*, a 5
Tu solus qui facis, a 4
O bone et dulcis Domine Jesus, a 4
Pater noster, a 6
Absalon fili mi, a 4
Ut Phoebi radiis, a 4
Ave Maria, a 6
Nymphes des Bois, a 4

Totes les versions pertanyen
a Alternative History.

ALTERNATIVE HISTORY

Alternative History és un projecte que uneix els cantants Anna Maria Friman i John Potter amb els llaütistes Ariel Abramovich i Jacob Heringman per crear repertoris únics i innovadors de la interpretació de la música històrica.

El seu projecte s'inspira en la pràctica dels músics renaixentistes, arranjan de nou la polifonia dels seus predecessors i contemporanis per a veus i llaüts. També reinterpreten amb el llaüt el món de la cançó anglesa del segle XX, imaginant aquest període com si hagués succeït cinquanta anys abans, als anys vint, com un moviment d'inici de la música antiga. Per altra banda, han afegit al seu repertori per a llaüt cançons de compositors vius, com Tony Banks (Gènesis), John Paul Jones (Led Zeppelin), Sting i Gavin Bryars.

Treballen també com a quartet, en petites permutacions de veu i llaüt, i de vegades, acompanyant altres músics.

Si hi ha una figura en la història de la música que pugui considerar-se com l'equivalent de Leonardo da Vinci (1452-1519), aquest és Josquin Desprez. Si, en les seves representacions de la forma humana, l'artista toscà va saber sintetitzar la complexitat compositiva de l'espai pictòric amb l'adopció de la perspectiva conjuminada amb l'expressivitat, Josquin va realitzar quelcom de semblant en adoptar un estil musical que es pot comprendre com una síntesi entre l'ús del contrapunt imitatiu i l'adopció d'un melodisme que li va fer guanyar molta expressivitat. Com sabem, l'estil de Leonardo va donar lloc a l'aparició de l'anomenat "manierisme", de manera que els pintors van acabar pintant a la *maniera* de Leonardo, però també de Raffaello o Miquel Àngel. Musicalment, la proposta de Josquin va ser considerada com l'assoliment d'un *Ars perfecta* que va exercir una gran influència al llarg del segle XVI entre els cantors i que va ser profundament admirat per teòrics com Zarlino o Glareanus. També va tenir seguidors entusiastes de la seva música, com ara el teòleg Martí Luter (1483-1546), que no va dubtar a escriure: «els músics fan el que poden amb les notes; Josquin fa el que vol».

Creador d'una àmplia obra, no és menys cert, però, que actualment la seva música no ens és tan familiar com poden ser-ho, a tall d'exemple, les obres de T. L. Victoria o G. Palestrina. Ara bé, en realitat, acostar-nos a Josquin és fer-ho al costat dels noms fonamentals de la història de la música occidental, com ho poden haver estat en altres èpoques J. S. Bach, W. A. Mozart o R. Wagner.

En aquell moment històric, la difusió de les obres de Josquin no es va limitar tan sols a la circulació de manuscrits, còpies i de les corresponents interpretacions polifòniques, sinó que també es va fer a través d'allò batejat pel tenor John Potter com a "història secreta"; és a dir, l'arranjament de la música polifònica per a veus i instruments de corda polsada. Si ja fa uns anys el contratenor basc Carlos Mena, acompanyat del llaütista Juan Carlos Rivera, ens va sorprendre amb el disc *Et Jesum* –una compilació de motets de Victoria arranjats per a veu i corda polsada–, fa dos anys John Potter va presentar amb el segell ECM *Secret History*, una sèrie de transcripcions per a veus i violes de mà de compositors com els citats Desprez o Victoria.

El projecte, exquisidesa al marge, no fa més que engrandir l'excelsa trajectòria musical de Potter com a membre del mític Early Music of London de David Munrow, del conjunt vocal The Hilliard Ensemble o com a productor del Trio Mediaeval. Sens dubte, la seva participació en la cloenda del Festival Llums d'Antiga permetrà acostar-nos a un dels capitals polifònics més representatius del Renaixement, però també gaudir d'una de les personalitats més reeixides de la música antiga europea.

L'AUDITORI

auditori.cat

L'Auditori de Barcelona
Lepant 150
08013
Barcelona

93 247 93 00
info@auditori.cat

Basilica Santa Maria del Pi
fotografia © May Zircus

auditoribarcelona

@auditori
#auditori
#antiga

auditoribarcelona
#auditori
#antiga

L'Auditori

YouTube

auditoribarcelona

L'Auditori és un consorci de

Mitjans patrocinadors

LA VANGUARDIA

CATALUNYA
RÀDIO

